

Konferencja naukowa pt. „Pozycja ustrojowa władzy ustawodawczej we współczesnym świecie” (Białystok, 5–6 czerwca 2017 r.)

W dn. 5–6 czerwca 2017 r. na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku odbyła się konferencja naukowa pt. „Pozycja ustrojowa władzy ustawodawczej we współczesnym świecie”. Została zorganizowana przez Katedrę Politologii, Centre for Direct Democracy Studies, Katedrę Prawa Konstytucyjnego i Katedrę Prawa Międzynarodowego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie Uniwersytetu w Białymstoku. Konferencję otworzyli Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Emil Pływaczewski oraz koordynator konferencji dr hab. Elżbieta Kuźelewska, którzy serdecznie przywitani przedstawiciele kilkunastu ośrodków naukowych z całego kraju, przedstawili tezy konferencji, a następnie zaprosili do wymiany poglądów i opinii oraz prezentacji wyników badań dotyczących pozycji ustrojowej władzy ustawodawczej we współczesnym świecie.

W pierwszym panelu konferencji, który miał charakter plenarny, a któremu przewodniczył dr Bohdan Zdziennicki (sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, Prezes Trybunału Konstytucyjnego w latach 2008–2010), zarysowano pozycję ustrojową współczesnych parlamentów, odnosząc się do trzech modeli ustrojowych. Profesor dr hab. Zbigniew Machelski (Uniwersytet Opolski) poruszył kwestię unikameralizmu i bikameralizmu symetrycznego, szeroko odwołując się do rozwiązań konstytucyjnych Republiki Włoskiej i praktyki ustrojowej tego państwa. Następnie dr hab. Stanisław Bożyk, prof. UwB zarysował relacje pomiędzy Knesetem i egzekutywą w ustroju konstytucyjnym współczesnego Izraela, zwracając uwagę na specyfikę tego systemu oraz

przytaczając szereg interesujących informacji ilustrujących polityczne tło funkcjonowania tego państwa. W kolejnym wystąpieniu dr hab. Viktoriya Serzhanova, prof. UR dokonała analizy pozycji ustrojowej fińskiej Eduskunty, odnosząc się do funkcji, relacji z innymi organami władzy publicznej oraz kompetencji tego parlamentu. Następnie dr Bohdan Zdziennicki podsumował wystąpienia, po czym odbyła się dyskusja, w której poruszono m.in. kwestie związane z istotą bikameralizmu włoskiego, prawem wyborczym w Izraelu oraz zagadnieniami z zakresu fińskiej praktyki ustrojowej.

W drugim panelu konferencji, który był moderowany przez dr. Andrzeja Jackiewicza (Uniwersytet w Białymstoku), w pierwszych trzech wystąpieniach rozwinięciu uległo zagadnienie unikameralizmu oraz bikameralizmu. Nad genezą i przyszłością polskiego modelu bikameralizmu pochyliła się dr Justyna Michalska (Uniwersytet Zielonogórski), pozycję ustrojową Senatu RP na tle drugich izb parlamentu w Europie Środkowej i Wschodniej przedstawiła dr Eliza Nowacka (Collegium Civitas), a do zasady jednoizbowości w państwach nadbałtyckich na przykładzie Riigikogu Estonii odniosła się dr Iwona Wrońska (Uniwersytet w Białymstoku). Do państw tych nawiązała kolejna prelegentka, dr Justyna Ciechanowska (Uniwersytet Rzeszowski), która przedstawiła aktualne problemy związane z parlamentarnym prawem wyborczym na Litwie, Łotwie i w Estonii. W następnym referacie dr Magdalena Rutkowska-Sowa (Uniwersytet w Białymstoku) przedstawiła status aktów normatywnych w świetle polskiego prawa autorskiego. W ostatnim wystąpieniu w ramach drugiego panelu mgr Olga Kazalska (Politechnika Warszawska, Kancelaria Prezydenta RP) rozważyła zagadnienie domniemania przyjęcia poprawki Senatu, przedstawiając swoją opinię w tym przedmiocie na tle wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie KP 4/15¹. W dyskusji podniesiono m.in. wątki dotyczące zasadności utrzymywania drugiej izby w polskim systemie konstytucyjnym oraz korzyści i zagrożeń związanych z alternatywnymi metodami głosowania, a w szczególności z e-votingiem.

Tematyka międzynarodowa była poruszana w panelu trzecim, który moderował prof. dr hab. Zbigniew Machelski. Pierwszy referat wygłosił

---

1 Wyrok TK z 5 X 2017 r., OTK ZU 2017, seria A, poz. 72.

dr hab. Mieczysława Zdanowicz, prof. UwB oraz dr hab. Anna Do-
liwa-Klepacka. Przedstawione zagadnienie dotyczyło instytucji euro-
pejskiej inicjatywy obywatelskiej, głównie z punktu widzenia trudności
proceduralnych. W drugim wystąpieniu dr Tomasz Dubowski zwrócił
uwagę na politykę zagraniczną Unii Europejskiej z perspektywy władzy
ustawodawczej. Niemal wszyscy referenci w tym panelu reprezentowali
miejscowy uniwersytet – poza dr Justyną Miecznikowską (Uniwersytet
Warszawski), która omówiła kwestię europeizacji partii politycznych
na przykładzie pozycji i aktywności austriackich posłów do Parlamentu
Europejskiego minionej kadencji. Dwa ostatnie referaty odeszły od za-
gadnień unijnych. Dr hab. Elżbieta Kuźelewska poruszyła temat systemu
wyborczego i samych wyborów do parlamentu w Belgii, a dr Izabela
Kraśnicka przybliżyła procedurę *filibusteringu*, czyli obstrukcji parla-
mentarnej, przy okazji rozpatrywania nominacji sędziowskich w ame-
rykańskim senacie. Głównymi problematami poruszonymi w dyskusji
były elementy przymusu wyborczego, ocena jego skuteczności i moż-
liwości implementacji w krajach, w których się go nie stosuje. Szeroko
poruszono również kwestię europejskiej inicjatywy obywatelskiej,
zwracając uwagę na potrzebę zliberalizowania przepisów dotyczących
procedury rejestracji. Uczyniłoby to ją bardziej skuteczną, ponieważ do-
tychczas żadna z przedkładanych inicjatyw nie została zaakceptowana
przez Komisję Europejską.

W czwartym panelu konferencji, który moderowała dr hab. Mieczysła-
wa Zdanowicz, prof. UwB, pierwsze wystąpienia zdominował wątek statusu
parlamentarzysty. Dr Piotr Kapusta (Uniwersytet Zielonogórski) na grun-
cie prawa polskiego przeanalizował socjalne gwarancje wykonywania ma-
ndatu posła i senatora, dr Andrzej Jackiewicz (Uniwersytet w Białymsto-
ku) przedstawił wyniki badań prawnoporównawczych z zakresu kształtu
immunitetu parlamentarnego we współczesnym świecie, a mgr Konrad
Wnorowski (Uniwersytet w Białymstoku) zaprezentował szereg proble-
mów, które występują w związku z nieprecyzyjnym uregulowaniem statusu
prawnego biur poselskich i senatorskich w Polsce. W kolejnym wystąpi-
eniu dr Krzysztof Kozłowski (Uniwersytet Jagielloński) zastanawiał się nad
zasadnością obniżenia cenzusu wieku w ramach czynnego prawa wybor-
czego. W dyskusji, poza kwestiami związanymi z prawnymi i faktycznymi

uwarunkowaniami mandatu parlamentarnego, interlokutorów podzielił problem ewentualnej zmiany polskiej ustawy zasadniczej.

Panel piąty, moderowany przez dr. Artura Olechno, poświęcony był krajom Europy Wschodniej i Azji Centralnej. W pierwszym wystąpieniu dr Andrzej Poglódek z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przedstawił problematykę kontroli parlamentarnej w Oliy Majlis – dwuizbowym parlamencie Uzbekistanu. W kolejnym referacie mgr Łukasz Staśkiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wskazał możliwości wpływania Zgromadzenia Narodowego Białorusi na prowadzenie polityki zagranicznej, koncentrując się na współpracy pomiędzy parlamentem a prezydentem. Trzeci z panelistów, również reprezentujący uniwersytet poznański, dr Krzysztof Fedorowicz wygłosił referat na temat pozycji ustrojowej Zgromadzenia Narodowego w systemie konstytucyjnych organów Republiki Armenii. Jako ostatnia w tym panelu głos zabrała dr Beata Goworko-Składanek z Uniwersytetu w Białymstoku, która na podstawie badań dwóch rosyjskich sondażowni – Levady i VCIOM – przedstawiła opinie Rosjan na temat funkcjonowania Dumy Państwowej w ostatnich latach. Do wszystkich wystąpień uczestnicy panelu powrócili w dyskusji, szczególnie koncentrując się na praktyce politycznej i faktycznym zakresie władzy ustawodawczej w jej konfrontacjach z silnymi – zarówno pod względem pozycji ustrojowej, jak i osobowości – prezydentami Białorusi, Uzbekistanu czy Armenii.

Szósty panel konferencji, prowadzony przez dr Izabelę Kraśnicką (Uniwersytet w Białymstoku), dotyczył zagadnień z zakresu pozycji ustrojowej i funkcjonowania parlamentów wybranych przez prelegentów państw europejskich. Jako pierwszy wystąpił dr Łukasz Danel (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) i zaprezentował specyfikę głosowania w parlamencie brytyjskim. Następnie dr Maciej Aleksandrowicz (Uniwersytet w Białymstoku) przeanalizował pozycję ustrojową parlamentu szwajcarskiego w kontekście zasady podziału władz. Kolejne wystąpienie również dotyczyło problematyki pozycji ustrojowej parlamentu – dr hab. Małgorzata Podolak, prof. UMCS odniosła się do tej kwestii na gruncie parlamentów w państwach postjugosłowiańskich. Kwestie podwójnego obywatelstwa i zapisu nazwisk w wersji oryginalnej w dyskursie społecznym na Litwie w kontekście władzy ustawodawczej przedstawiła dr Irena Miłkaszewicz

(Uniwersytet w Białymstoku), a ostatni prelegent w tym panelu – dr Artur Olechno (Uniwersytet w Białymstoku) – zaprezentował status i funkcjonowanie frakcji parlamentarnych Rady Najwyższej Ukrainy. Dyskusję zdominował wątek osobliwych form głosowania stosowanych w parlamencie westminsterskim.

Siódmy panel, prowadzony przez dr hab. Elżbietę Kuźelewską (Uniwersytet w Białymstoku), poświęcony był powszechnie nieco mniej znanym parlamentom. Wystąpieniem poświęconym konstytucyjnym mechanizmom racjonalizacji postępowania ustawodawczego w Afryce frankofońskiej rozpoczął dr Łukasz Jakubiak (Uniwersytet Jagielloński). Następnie dr Bartosz Szczurowski (Uniwersytet Jagielloński) poruszył szereg problemów związanych z władzą ustawodawczą w tzw. quasi-państwach. W kręgu tej problematyki pozostała dr Katarzyna Szwed (Uniwersytet Rzeszowski), która analizowała pozycję ustrojową parlamentu Grenlandii. Reprezentujący Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu dr Marcin Łukaszewski przedstawił ewolucję pozycji ustrojowej Syndyka Generalnego w andorskim ustroju politycznym, a dr Justyna Eska-Mikołajewska (Bydgoska Szkoła Wyższa) zaprezentowała pozycję ustrojową parlamentu w Papui-Nowej Gwinei. W dyskusji poruszono m.in. problematykę autonomii Grenlandii, statusu prawnego Andory oraz perspektyw polityczno-prawnych państw nieuznawanych.

Drugiego dnia konferencji jej uczestnicy wzięli udział w wyjeździe studyjnym do Grodna, połączonym z wizytą na tamtejszym Grodzieńskim Uniwersytecie Państwowym im. Janki Kupały. W przyjaznej atmosferze odbyło się spotkanie z władzami dziekańskimi, po którym odwiedziło uniwersyteckie muzeum. Wyjazd był również okazją do krótkiego zwiedzania miasta sejmowego Pierwszej Rzeczypospolitej, co zamknęło tematyczną kłamrą konferencję poświęconą władzy ustawodawczej we współczesnym świecie.

Andrzej Jackiewicz – dr, Katedra Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu w Białymstoku

Artur Olechno – dr, Katedra Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu w Białymstoku